

HEMŞİRELİK UYGULAMALARININ ULUSLARARASI SINIFLANDIRILMASI (ICNP) VE BİR OLGU ÖRNEĞİ*

*INTERNATIONAL CLASSIFICATION FOR NURSING PRACTICE
(ICNP) AND A CASE STUDY*

Ayten ZAYBAK

Leyla KHORSHID

Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
35100/ İzmir

Anahtar Sözcükler: ICNP, Hemşirelik tanısı, Hemşirelik Girişimi, Sınıflandırma

Key Words: ICNP, Nursing diagnosis, Nursing intervention, Classification

* Bu makale Ege Oniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Seminer Salonunda
29.03.2002 tarihinde seminer olarak sunulmuştur,

ÖZET

Hemşirelik tanılarının standartlaştırılma çalışmaları 1973 yılında Amerikan Hemşireler Birliği (ANA'nın uygulama standartlarını geliştirmesiyle başlamıştır. ANA'nın çalışmalarını 1982 yılında Kuzey Amerika Hemşirelik Tanıları Birliği (NANDA'nın hemşirelik tanıları, 1987'de Hemşirelik Girişimlerinin Sınıflandırılması (NIC), 1991'de de Hemşirelik Sonuçları Sınıflandırması (NOC) geliştirme çalışmaları izlemiştir. NOC çalışmalarından sonra ise Hemşirelik Uygulamalarının Uluslararası Sınıflandırılması (ICNP) çalışmaları görülmektedir. Uluslararası Hemşireler Birliği (ICN) tarafından geliştirilen ICNP'nin elementleri; Hemşirelik fenomeni (hemşirelik tanısı), hemşirelik girişimleri ve hemşirelik sonuçlarıdır. Bu makalede ICNP ile ilgili genel bilgi ve ICNP'ye uyarlanmış bir olgu örneği verilmiştir.

SUMMARY

Standardization of nursing diagnosis have began with developed irrtplementation standarts of ANA (American Nurses Associadon) in 1973. Nursing diagnosis of NANDA (North America Nursing Diagnosr:s Associadon) in 1982, NIC (Nursing Intervention Classiflcaotation) in 1987, NOC (Nursing Outcomes Classifwadon) in 1991 have followed the stadies of ANA. After NOC researchs, the studies of ICNP have corne aut.. The cornponents of ICNP (International Classification for Nursing Practice) developed by ICN (International Counsel of Nursing) are nursing phenornena, nursing actions and nursing outcornes. in this article Knowingr regarding ta ICNP and case sarnple has been defined.

GİRİŞ

Hemşirelik bakımında, bilimsel bir yöntem olan hemşirelik süreci sisteminin kullanılması birey/aile ve gruplara kapsamlı bakım sağlamanın yanında, hemşirelik mesleğine de profesyonel bir kimlik kazandırmaktadır (Biol 2000). Tarihsel süreç içinde hemşirelik süreci aşamaları ilk olarak Yura ve Walsh tarafından tanımlanmıştır (Velioğlu 1999). Hemşirelik tanıtan teriminin kullanımı ise göreceli olarak yeni olmakla birlikte, tanılama eylemi Florence Nightingale ve arkadaşları tarafından uygulanan modern hemşireliğe kadar uzanmaktadır (Carpenio 1999). Hemşirelik tanıları, hemşirelerin tedavi etmeye yetkili oldukları gerçek ya da potansiyel sağlık problemleri olarak tanımlanmaktadır. Son yıllarda hemşireliğin, hizmet verdiği birey/grupların hemşirelik bakımı ile ele alınan problemlerini sınıflamada standart bir terminolojiye doğru gittiği görülmektedir. Hemşirelik tamlarının standartlaştırılması çalışmaları 1973 yılında ANA'nın uygulama standartlarını geliştirmesiyle başlamış, daha sonra 1982 yılında NANDA'nın hemşirelik tanıları, 1987'de NIC, 1991'de de NOC geliştirme çalışmalarının başlaması ile devam etmiştir (Çimete 1999). NOC çalışmalarından sonra ise ICNP'nin çalışmaları görülmektedir.

“ICNP” NEDİR?

ICNP hemşirelik pratiğine odaklanır ve hemşirelik pratiğinin dinamik ve değişken olduğunu kabul eder. ICNP, ICN tarafından geliştirilmiştir ve ICN'in hemşirelik tanımını yansıtmaktadır. ICNP'ye göre hemşirelik; sağlığı geliştirmeyi, hastalığı önlemeyi ve her yaştaki fiziksel ve mental olarak hasta ve muhtaç olan insana bakım vermeyi içermektedir.

ICNP'nin 3 elementi vardır. Bunlar; hemşirelik fenomeni, hemşirelik girişimleri hemşirelik sonuçlarıdır.

Hemşirelik tanısı

Hemşirelik tanısı hemşirelik girişiminin odağında yer alan fenomene(duruma) verilen isimdir. Hemşirelik tanısı belirlemede çeşitli eksenlerden yararlanır ve bir hemşirelik fenomeninde toplam sekiz eksen bulunmaktadır. Herhangi bir hemşirelik tanısı oluşturmak için bu eksenlerin en az ikisinden birer ifade alınması gerekmektedir.

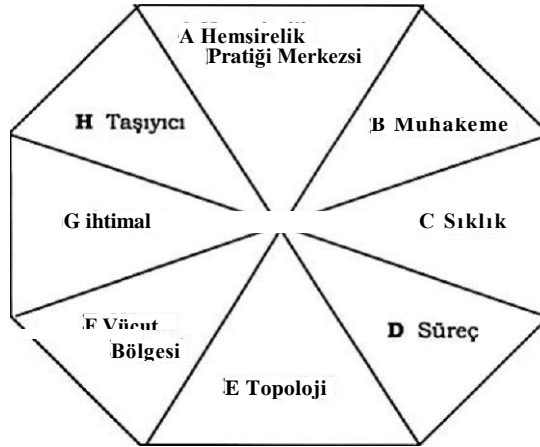
Eksenler

A- Hemşirelik pratiği merkezi: Profesyonel hemşirelik pratiğinin kavramsal ve mesleki çatısı ile sosyal belirleyiciler tarafından tanımlanan alanlar. Örneğin; ağrı, kendine saygı, kanama

- B- Muhakeme:**Hemşirelik fenomeni hakkında profesyonel hemşirelik pratiğinin belirlenmesi, önceden kestirilmesi ya da klinik düşünce. örn; artmış, yetersiz, düzelmiş
- C- Sıklık:** Belirli bir zamanda hemşirelik fenomeninin tekrarlanma sayısı. örn: aralıklı, sık sık
- D-Süreç:**Hemşirelik fenomeninin yer aldığı zaman aralığının uzunluğu. Orn: Aku.t, kronik.
- E- Topoloji:**Hemşirelik fenomeninin yer aldığı ya da ortasında bulunduğu anatomik bölge Örn; sağ, sol, kısmi
- F- Vücut bölgesi:** Hemşirelik fenomeninin anatomik yerleşimi Örn; göz, parmak.
- G- ihtimal (olasılık):** Hemşirelik fenomeninin oluşmasındaki şans ya da ihtimal Örn:risk, şans.
- H- Taşıyıcı:** Hemşirelik fenomenine sahip olduğu kabul edilen etmen. örn: Birey, aile, toplum

Oluşturulan hemşirelik tanısı, hemşirelik pratiği merkezinden alınmış bir terim ve muhakeme ya da ihtimal ekseninden alınmış bir terim içermelidir. Tanıyı kuvvetlendirmek için diğer eksenlerden alınan terimlerin seçimleri serbesttir"

(.....<http://www.icn.ch/iicnpupdate.htm#Phenomena>).

Kaynak: (...<http://www.icn.ch/iicnpupdate.htm#Phenomena>)

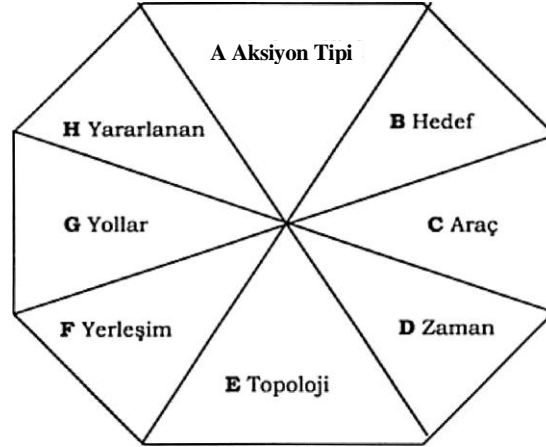
Hemşirelik girişimi

Hemşirelik girişimi: Hemşirelik sonucu oluşturmak için hemşirelik tanısı sonucunda yapılan eylemlerdir. ICN'' nin hemşirelik eylem

sınıflandırması tanılamasında olduğu gibi toplam sekiz eksen bulunmaktadır. Bu eksenler şunlardır;

- A- Aksiyon tipi:** Hemşirelik eylemi tarafından sergilenen davranış. Öğr; öğretme, takip etme.
- B- Hedef:** Hemşirelik eylemi tarafından etkilenen ya da hemşirelik eylem planını ortaya çıkaran etmen. örn: ağrı, yenidoğan
- C- Araç:** Hemşirelik eylemi gerçekleştirmede kullanılan etmen. örn: Bandaj, özel dışkılama yöntemleri, mesane eğitim teknikleri
- D- Zaman:** Hemşirelik eyleminin zamanlanması. örn. taburculuk zamanı, operasyon sırasında , prenatal
- E- Topoloji:** Hemşirelik eylemine katılan vücudun belli bir bölgesi ya da alanı. örn; sol, total
- F- Yerleşim:** Hemşirelik eyleminin anatomik ve uzaysal yerleşimi. Örn: kafa, kol, ev, işyeri
- G- Yol:** Hemşirelik eyleminin gerçekleştiği yol. örn; oral, subkutan
- H- Yararlanan:** Hemşirelik eyleminden yarar gören etmen. örn; birey, grup

Planlanan hemşirelik girişimi; eylem ekseninden bir terim içermelidir ve girişimi kuvvetlendirmek için diğer eksenlerden terimlerin seçimi serbesttir (<http://www.icn.ch/updates/phenomena.htm>).

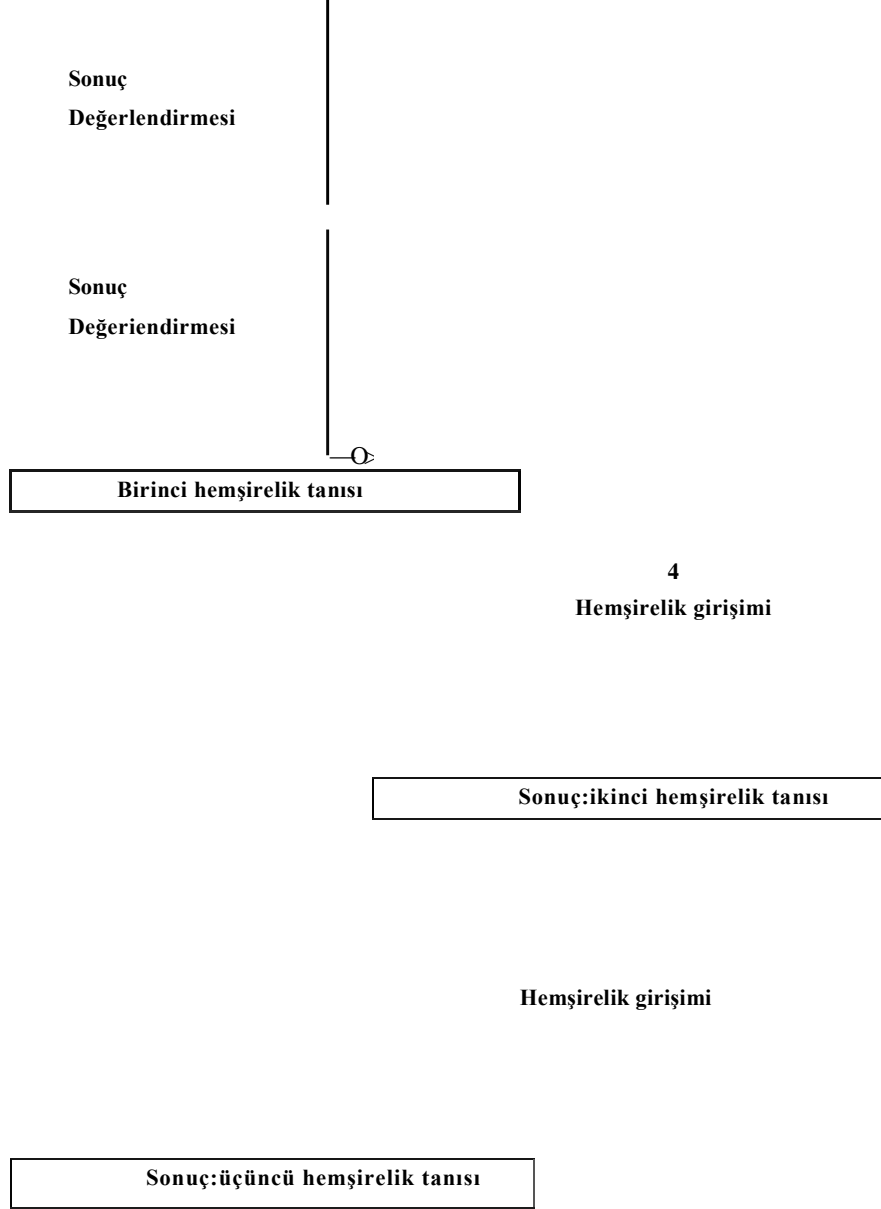

Kaynak: (...<http://www.icn.ch/updates/phenomena.htm>)

ICNP'de hemşirelik sonucu

"Hemşirelik girişimi sonrasında hemşirelik tanısının durumu ya da ölçümüdür. Hemşirelik sonucu zaman içinde hemşirelik tanısında.n etkilenerek değişim gösterecek hemşirelik girişiminin tahmin edilen ölçümüdür" <http://www.ien.ehienpupdate.htm#Phenomena>

ICNP'de hemşirelik sonucu:

Kaynak: (...<http://www.icn.ch/icnpupdate.htm#McesPhenomena>)

OLGU ÖRNEĞİ

Aşağıda sunulan olgu Ege Üniversitesi Araştırma ve uygulama Hastanesi Nöroloji Kliniđinde yazar tarafından izlenmiş ve hemşirelik uygulamalarının uluslararası sımflandırılmasına uyarlanmıştır.

Hasta Tanıtım Formu

Hastanın Adı Soyadı Y. Y. Hastaneye Yatış Tarihi : 18.04.2002
Tants! : Serebral infarkt Yattığı Bölüm Nöroloji
Yaşı : 63 Mesleği Emekli SSK)
Çocuk Sayısı : 4 Bilgi alınan kişi Hastanın kendisi ve eşi
Medeni Durumu : Lvl

Hikayesi: Baş dönmesi, dengesizlik, baş ağrısı ve sol ekstremitelercie uyuşma şikayetleri olduğunda acil servise başvuran bay Y. nöroloji servisine yatırılmış

GCCT11iş Sağlık öyküsü: 24 yaşında tüberküloz
Geçmiş Ameliyat Öyküsü: 4 yıl önce bypass, kornplikasyonu yok
Ailesel Hastalık Öyküsü: Babası ve annesinde kalp hastalığı
Kullandığı ilaçlar Aspirin **tb. lxl**, monoket tb.20 mg 3x1, Praxiparin flk. 2x4 mg, Tamol

Hastanın Alışkanlıkları: Herhangi bir alışkanlığı yok, sık sık baş çlosu şikayeti oluyor, ağrısı olduğunda analjezik alıyor,

Hastanın Allejileri: Tanımlanan bir alledisi yok

Yaşam bulgulan
Beden ısısı : 36,3 Nabız : 78 idk Solunum : 212b/dk
TA 120/80 mrrHg Boy : 171 em Kilo : 73 kg

Laboratuvar Bu/TL/an:
Eritrosit : 4.790.0000 imm³ Lökosit : 9.600/mm³
AT{ r 135 Trombosit 200,000/r11111³
Hb 13,67100 ml Lite : 41.5 °10

Solurruun: Normal

Yeterli yeme içme: Kolesterolde düşük diyet alıyor. **Bay Y. diyetine** uyuyor, sıvı alımı'nı:1600-2000 'De/gün

noşalturru: Flatulansa bağlı babrıda ağrı ve gerginlik mevcut. **İdrar boşaltımı** foley kateter yardımıyla yapıyor. İdrar miktarı:1300-1500oe/gürü

Harek_et: Sol Hemiparalizisi var. Günlük Yaşam Aktivitelerinde yan bağımlı, yatak içinde yardımla dönebiliyor ve genellikle semifowlers pozisyonda yatmayı tercih ediyor. Sakral bölgede **kizarikiik** var.

Uyku ve dinlenme: Bay Y. Hastaneye yattığından beri rahat ıtıyuyamadığını, geceleri sık uyandığını söylüyor,

Giyinme ve beden tıstınt sürdürme: Giyinme aktivitesinde yarı bağımlı. Giysileri mevsime uygun. Beden ısısı: 36.3 °C

Hijyen ve cilt bütünlüğünün devamı: Hijyen gereksinimini yardımla yerine getirebiliyor. Yatağa bağımlı ve sakral bölgede kızanklığı var.

Kazalardan korunma Bir problem saptanmadı
Enfeksiyon riski Foley kateteri var
iletişim Bir problem saptanmadı Bir problem
Manevi değerler saptanmadı Bu haliyle bir işe yaramayacağım
Çalışma ve verimli olma ifade ediyor
Boş vakitleri' değerlendirme Bir problem saptanmadı
öğrenme gereksinimi

Hemşirelik tanısı 1

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Ağrı
Muhakeme	Şiddetli
Sıklık	Sürekli
Araç	Abdominal
Hemşirelik tanısı: Abdominal bölgede sürekli ve şiddetli ağrı	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	Hafifletme
Hedef	Ağrı
Yaralanan	Birey
Araç	Sıcak uygulama
Hemşirelik girişi: Bireyin ağrısını sıcak uygulama ile hafifletme	

Hemşirelik tanısı 2

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Öz-bakım(hijyen)
Muhakeme	Yetersiz
Sıklık	Sürekli
Hemşirelik tanısı: Cüz-bakım hijyende sürekli yetersizlik	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	Sağlama
Hedef	öz-bakım/hijyen
Zaman	Yetersiz olduğunda
Yaralanan	Birey
Araç	Yardımcı olma/destekleme
Hemşirelik girişi: Bay Y. yetersiz olduğunda yardımcı olunarak hijyenin sağlanması	

Hemşirelik tanısı 3

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Fiziksel aktivite
Muhakeme	Yetersiz
Sıklık	Sürekli
Hemşirelik tanısı: Sürekli fiziksel aktivite yetersizliği	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	Önleme
Hedef	Komplikasyon
Zaman	Her gün
Yaralanan	Birey
Araç	Aktif-pasif egzersiz
Hemşirelik girişimi: Bay Y.'ye her gün düzenli aktif-pasif egzersiz yaptırarak olası komplikasyonları önleme	

Hemşirelik tanısı 4

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Uyku
Muhakeme	Bozulma
Hemşirelik tanısı: Uyku düzeninde bozulma	

Seçilen eksen	S e ç i l e n t e r i m
Eylem	Kokiylaştırma
Hedef	U y k u
Yaralanan	Birey
Araç	Uyuma alışkanlıklarını sürdürme
Hemşirelik girişimi: Bay Y.'nin uyuma alışkanlıklarını sürdürmesi sağlanarak uyurnasını kolaylaştırma	

Hemşirelik tanısı 5

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Enfeksiyon
İhtimal/Olastbk	Yüksek risk
Vücut bölgesi	Oriner sistem
Hemşirelik tanısı: eriner sistem enfeksiyonu için yüksek risk	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	Önleme
Hedef	Enfeksiyon
Zaman	Hergün
Yaralanan	Birey
Araç	Kateter bakımı
Hemşirelik girişimi:Günlük kateter bakımı yaparak üriner enfeksiyonu önleme	

Hemşirelik tanısı 6

Seçilen eksen	S e ç i l e n t e r i m
Hemşirelik pratiği merkezi	Deri bütünlüğü
Muhakeme	Bozulma
ihhtimal	Yüksek risk
Vücut bölgesi	Sakral bölge
Hemşirelik taxiisi:Deri bıltnbağünde borulma için yüksek risk	

Seçilen eksen	'Seçilen terim
Eylem	Azaltma
Hedef	Basınç
Yerleşim	Bam bölgeleri
Yaralanan	Birey
Araç	Sık pozisyon değiştirme
Hemşirelik girişimi: Bay.Y.'nin pozisyonunu değiştirerek bası bölgelerindeki basıncı azaltma	

Hemşirelik tanısı 7

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	13enlik kavramı
Muhakeme	Bozulma
Ihtimal/Olasılık	Yüksek risk
Hemşirelik tanısı: Benlik kavramı bozukluğu için yüksek risk	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	Harekete geçirme
Hedef	Mevcut destek sistemleri
Yaralanan	Birey
Araç	Görüşme tekniği
Hemşirelik girişimi: Bay.Y. ve ile görüşülerek mevcut destek sistemlerinin harekete geçirilmesi	

Hemşirelik tanısı 8

Seçilen eksen	Seçilen terim
Hemşirelik pratiği merkezi	Kanama
Ihtimal	Düşük risk
Hemşirelik tanısı: Düşük derecede kanama riski	

Seçilen eksen	Seçilen terim
Eylem	eiretrne
Hedef	Travmalardan korunma
Yaralanan	Birey
Araç	Eğitim materyalleri
Hemşirelik girişimi: Eğitim materyali kullanarak Bay. Y.Ye travmalardan korunma ile ilgili eğitim verme	

KAYNAKLAR

1. Birol L. (2000) Hemşirelik **Süreci, Hemşirelik Bakımında Sistemik Yaklaşım, Genişletilmiş 4.** baskı, **Bozyaka Matbaacılık, İzmir**
2. **Carpenio L.J. (1999) Hemşirelik Tathları El Kitabı, (Çev. Firdevs Erdemir), Nobel Tıp** Kitabevleri
- 3, Çimete G. (1999) Hemşirelik Bakımını **Geliştirmeye** Yönelik Taksonomiler, VII. Ulusal Hemşirelik Kongre Bildirileri Kitabı, ss:63-69, Erzurum .
4. Velioglu P. (1999) Hemşirelikte Kavram ve Kuramlar, Alaş Ofset, İstanbul
5.http://www.i.en.ch/icnpupdate.htm*Phenomena
6.http://~y.i.en.ch/icnpupdate htm#Axes Phenomena)